

LITERATURA

✎ JORDI NOPCA

📍 BARCELONA

🕒 25/01/2019

Rafel Nadal guanya el premi Ramon Llull 2019

'El fill de l'italià' explica l'estada d'un miler de mariners a Caldes de Malavella als anys 40

El periodista i escriptor Rafel Nadal ha estat proclamat guanyador del 39è premi Ramon Llull de novel·la, atorgat anualment pel grup Planeta i dotat amb 60.000 euros, la mateixa quantitat que el premi Sant Jordi. 'El fill de l'italià', que es publicarà a finals de febrer a Columna, "és un viatge a la recerca de la pròpia identitat i la història extraordinària d'un amor secret que ens portarà a descobrir l'odissea d'un grup de mariners italians que es van refugiar a Caldes de

Malavella el 1943", ha dit l'autor, que ha reconegut sentir-se impressionat, després "de mesos de reclusió, escrivint, sense pràcticament cap presència pública".

"Els 600 supervivents del cuirassat 'Roma', que no tenen instruccions militars, intenten tornar a un port italià per desembarcar els ferits -ha dit l'autor-. Des de l'illa de l'Asinara, a l'Alguer, marxen cap a Menorca, el port més proper, amb 400 tripulants més. Després d'uns incidents que no agraden al govern de Madrid, aquests 1.000 homes acaben anant a parar a Caldes de Malavella".

+INFO Rafel Nadal: "Que un sigui dels nostres no el fa necessàriament bo"

Fugir de la pobresa i perseguir la identitat

Nadal ha donat més detalls sobre l'argument de la novel·la: "En Mateu es passa la infància intentant fugir de la casa més pobra de Caldes on ha viscut. Decidirà començar la seva recerca sobre els orígens seixanta anys després dels fets". El llibre està basat "en fets i personatges reals" i està dividit en quatre parts: "A la primera, en Mateu deixa la pobresa i es converteix en un dels homes més acabats de Caldes; la segona part és la història d'en Ciro i quatre mariners més que arriben a l'illa de Maó el 1943; a la tercera, els mariners arriben a Caldes en un ambient de plena postguerra espanyola. La quarta part se centra en la història de la família italiana del Mateu. Però no em feu avançar més detalls, sisplau! És una història de guerra, però també d'amor, tendresa i amb alguna sorpresa. 'El fill de l'italià' és una doble odissea: la dels mariners que intenten arribar a casa i la d'en Mateu quan intenta esbrinar qui són els seus pares".

"Aquesta novel·la era la millor que es va presentar al premi, i té les virtuts de mostrar un episodi històric fins ara desconegut, amb una història sobre la recerca de la identitat, i té pàgines realment emocionants", ha explicat Carme Riera, que enguany s'ha incorporat al jurat.

La fortuna de trobar un gran protagonista

L'origen del llibre arrenca amb una presentació de 'La maledicció dels Palmisano' a Caldes de Malavella, on un dels assistents li va explicar la història. "A partir d'aquí vaig anar investigant i vaig anar trobant protagonistes dels fets, fins que arribo a conèixer el personatge principal, amb qui m'he fet amic", explica.

Nadal ha definit el Llull com un "premi de prestigi" que té la sort d'arribar "a públics molt diversos". Enguany el llibre afegeix la italiana a la francesa i la castellana habituals. "Aquesta internacionalització és molt llaminera", ha reconegut l'autor.

Rafel Nadal se sent còmode mirant cap enrere i rescatant en els seus llibres episodis del passat, vinculats a la seva família -com va fer al díptic format per 'Quan érem feliços' (Destino, 2012) i 'Quan en dèiem xampany' (Columna, 2013)- o nascuts a partir d'una anècdota que va conèixer durant un viatge a la Pulla, escenari principal de 'La maledicció dels Palmisano' (Columna, 2015), una novel·la que s'ha traduït a una vintena de llengües. L'últim llibre de Nadal va ser 'La senyora Stendhal' (Columna, 2017).

"Vaig escriure una trilogia sobre guerra, bàndols i llibertat individual que comença amb 'Quan en dèiem xampany', en què m'endinso en la primera guerra mundial, vaig continuar amb 'La maledicció dels Palmisano' -centrada en la segona- i finalment vaig tancar-la amb 'La senyora Stendhal', ambientada a Catalunya i en què el tema de la fidelitat als bàndols és fonamental". Així i tot, quan Nadal va trobar la història de Caldes -coneguda durant la postguerra en balnearis com el Vichy Catalan i molts altres-. Ho volia donar per acabat, però vaig necessitar tornar-hi: 'El fill de l'italià' és un llibre amb una mica de Palmisano i Stendhal. Així com allà anava a explorar figures col·lectives, en aquesta novel·la hi ha exploracions més aviat individuals".